

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 4.10.2023
Sayı: 16

Adnan BEKER
Ankara Milletvekili
KİT Komisyonu Üyesi

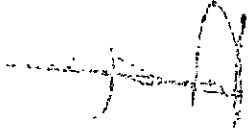
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Belediye Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Adnan BEKER
Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 9-10-2023	Esas No: 2/1660

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LIGI
0 5 Ekim 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 5 Ekim 2023
No: 4298159

GENEL GEREKÇE

Belediyelerin sunmuş olduğu hizmetler kamu hizmeti niteliğinde olup; vatandaşların rahat ve konforlu bir şekilde şehir içi ulaşımalarının sağlanması ve en az maliyetle en yüksek faydayı sağlayacak ulaşım ağının oluşturulması belediyelerin en temel görevlerindendir. Zira toplu taşımacılık hizmetlerinin kalitesi ve yaygınlığı bir kentin gelişmişliğini gösteren önemli göstergelerden biridir.

Devletin her alanda müdahalesinin olması, merkezi ve yerel tüm hizmetleri devletin üstlenmesi hem maliyet hem zaman açısından devlete yük getirmektedir. Bu nedenle, özellikle yerel hizmetlerin yerel aktörler vasıtasıyla yerine getirilmesi daha rasyonel olmaktadır. Teklifimiz de bu doğrultuda Büyükşehir Belediyelerinin ve belediyelerin ulaşım ana planı yapma, yaptırma ve uygulama yetkisini arttıran bir değişiklik önerisidir.

10/07/2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci Maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde ulaşım ile ilgili görev, yetki ve sorumluluklar hüküm altına alınarak toplu taşıma sistemlerinin oluşturulması, güzergahlarının belirlenmesi, belirli bir güzergahta işletilecek olan toplu taşıma araçlarının tespiti, hareket saatleri vb düzenlemeler için Büyükşehir ve ilçe belediyeleri görevlendirilmiştir. Teklifimiz ile doğası gereği vatandaşların günlük yaşantısını doğrudan etkileyen ve yerel yönetimler tarafından sunulan bir kamu hizmetinin çağımızın şartlarına ve gereklerine uygun olarak kapsamının genişletilmesi ve katılımcı bir anlayışla sürdürülerek vatandaşların refahının artırılması amaçlanmıştır.

Ülkemizde kent içi ulaşım hizmetleri ile ilgili olarak Ulaşım Koordinasyon Merkezleri (UKOME) oluşturulmuş ve bu örgütlenmeler aracılığıyla kentin ulaşım hizmetlerinin halkın ihtiyaçları doğrultusunda planlanacağı vurgulanmıştır. 5216 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik ön gören teklifimiz ile Ulaşım Koordinasyon Merkezi'nin yetkileri arttırılmış, şehir içi ulaşım ve toplu taşıma sistemlerinin daha verimli ve etkin kullanılmasını sağlamak amaçlanmıştır.

03/07/2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci Maddesinin birinci fıkrasının (p) bendi, aynı kanunun 14'üncü Maddesinin (a) bendinde yer alan "ulaşım ve şehir içi trafik hizmetleri" ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini düzenleyerek belediyeyi bu konuda yetkilendirmiştir. Teklifimiz ile, çağdaş bir yerel yönetim anlayışının benimsenerek toplu taşıma haklarından kaynaklı sorunların giderilmesi, esnaf arasında iş barışı ve huzurun sağlanması ve toplu taşımaya yönelik vatandaş memnuniyetinin en üst seviyeye çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu gerekçelerle ulaşımı rahatlatmak; ucuz, rahat, güvenli ve konforlu ulaşımı sağlamak amacıyla kanun teklifimiz hazırlanmıştır.

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU İLE BELEDİYE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1-10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “servis ve toplu taşıma araçları ile taksi” ibaresi “toplu taşıma araçları ile umum servis aracı, dolmuş, minibüs, taksi ve benzeri ticari amaçla taşımacılık yapılan araçların” şeklinde değiştirilmiş, aynı bende “zaman ve güzergâhlarını belirlemek;” ibaresinden sonra gelmek üzere “toplu taşıma araçları hariç sayıları ve harf grupları belirlenen plakaları ticari olarak taşımacılık yapacak kişilere belediye meclisi kararı ve ihale yoluyla süresiz olarak tahsis etmek;” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkranın (p) bendinde yer alan “taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek” ibresi “toplu taşıma araçları ile umum servis aracı, dolmuş, minibüs, taksi ve benzeri ticari amaçla taşımacılık yapılan araçlara belediye meclisince belirlenecek ücret karşılığında hizmetin türüne göre çalışma ruhsatı, güzergâh izin belgesi veya yetki belgesi düzenlemek” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5216 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının” ibaresi “umum servis aracı, dolmuş, minibüs, taksi ve benzeri ticari amaçla taşımacılık yapılan araçların durak ve araç park yerleri, sayısı ile bilet ücret ve tarifelerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde yer alan “servis ve toplu taşıma araçları ile taksi” ibaresi “toplu taşıma araçları ile umum servis aracı, dolmuş, minibüs, taksi ve benzeri ticari amaçla taşımacılık yapılan araçların” şeklinde değiştirilmiş ve aynı bende “zaman ve güzergâhlarını belirlemek;” ibaresinden sonra gelmek üzere “toplu taşıma araçları hariç sayıları ve harf grupları belirlenen plakaları ticari olarak taşımacılık yapacak kişilere belediye meclisi kararı ve ihale yoluyla süresiz olarak tahsis etmek; bu bentte belirtilen araçlara belediye meclisince belirlenecek ücret karşılığında hizmetin türüne göre çalışma ruhsatı, güzergâh izin belgesi veya yetki belgesi düzenlemek;” ibaresi eklenmiş olup maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Büyükşehir belediyelerince ve belediyelerce, toplu ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerinin yürütülmesine, bu hizmetlerin belediye şirketlerine veya üçüncü kişilere gördürülmesine; ticari amaçla yapılacak taşımacılık faaliyetlerine ilişkin büyükşehir belediyelerinin ve belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarına; bu hizmetlere ve faaliyetlere ilişkin çalışma ruhsatı, güzergâh izin belgesi veya yetki belgesi düzenlenmesine, bu belgelerin ücretlerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 4- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- (1) 1/1/2023 tarihi itibarıyla belediyelerden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan ve belediyelerin belirlediği hatlarda belediyelerce toplu taşıma hizmeti gördürülen ve büyükşehirlerde UKOME, diğer illerde il trafik komisyonunca tanzim edilecek saha tespit raporu ile tespit edilen gerçek veya tüzel kişilere, 2886 sayılı Kanun uyarınca ihale yapılma koşulu aranmaksızın büyükşehirlerde UKOME’nin görüşü ve büyükşehir belediye meclisinin kararı, diğer yerlerde belediye meclisi kararı alınarak meclis tarafından belirlenecek hat bedeli karşılığında ve kırk dokuz yıl süre ile ruhsatlandırma veya toplu taşıma hattının kiralanması suretiyle toplu taşıma hizmeti yerine getirtilebilir.

belirlenecek hat bedeli karşılığında ve kırk dokuz yıl süre ile ruhsatlandırma veya toplu taşıma hattının kiralanması suretiyle toplu taşıma hizmeti yerine getirtilebilir.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki meclis kararları bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde alınır. Meclis kararının alındığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde, yapılacak işin genel, özel, teknik ve idari usul ve esaslarını gösteren şartname ve ekleri ile kesin teminata ilişkin bilgiler ilan edilir. Birinci fıkra kapsamında yer alan kişiler tarafından, ilan tarihinden itibaren en geç kırk beş gün içinde başvuru yapılır. Süresi içinde başvuru yapan ve durumları bu maddeye uygun görülen kişiler ile sözleşme imzalanır.

(3) 2886 sayılı Kanun gereğince sözleşmesi devam eden kişilerin ikinci fıkra da yer alan süreler içinde birinci fıkra hükmünden yararlanmak amacıyla başvurması durumunda sözleşmelerinin bitimi tarihinde birinci fıkra uyarınca yeni sözleşme imzalanır. Yeni sözleşme önceki sözleşmenin bitiş tarihinde başlar. Yeni sözleşmenin süresi, sona eren sözleşme tarihinden başlamak üzere birinci fıkradaki süreyi aşmayacak şekilde belirlenir.

(4) Üçüncü fıkra kapsamındaki kişiler ikinci fıkra uyarınca yapacakları başvurularında belirtmeleri durumunda, mevcut sözleşmeyi tek taraflı fesih ederek bu madde hükmüne uygun olarak yeni sözleşme imzalayabilir. Bu şekilde sözleşmeyi fesih eden kişilere, fesih edilen sözleşmeye ait kesin teminatı 2886 sayılı Kanunun 56 ncı maddesine uygun olarak geri verilir. Bu fıkra uyarınca yapılacak fesih durumlarında yeni sözleşmenin süresi, fesih tarihinden başlamak üzere birinci fıkradaki süreyi aşmayacak şekilde belirlenir.

(5) Birinci fıkra uyarınca ilk yıl için hat bedeli belirlenir ve belirlendiği ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar tahsil edilir. Bu bedel, işletmecinin ilgili hat için hâlihazırda ödediği yıllık bedelden ve ilgili hattın elde edilecek on günlük toplam bilet gelirinden az ve ilgili hattın elde edilecek otuz günlük toplam bilet gelirinden çok olamaz. Hat bedeli ödemeyen işletmeciler bakımından bu maddenin uygulanmasında emsali hat bedelleri esas alınır. Hâlihazırda ödenen yıllık hat bedelinin, ilgili hattın elde edilecek otuz günlük toplam bilet gelirinden fazla olması durumunda, hat bedelinin hesaplanmasında üst sınır olarak otuz günlük toplam bilet geliri esas alınır. Takip eden yıllarda her yıla ait hat bedeli, bir önceki yıla ait hat bedeline, Tüketici Fiyat Endeksindeki on iki aylık ortalama değişim oranı uygulanmak suretiyle artırılarak belirlenir.

(6) Birinci fıkra kapsamında yer alan hatlarda, bu hatlar için belirlenen süreler sonunda toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesi 15 inci madde ve 2886 sayılı Kanun kapsamında yürütülür. Ancak belediye meclisince uygun görülmesi halinde, birinci fıkra da yer alan süre, her yıl beşinci fıkradaki usulle yıllık olarak yenilenerek uzatılabilir.

(7) 1/1/2023 tarihi itibarıyla bu Kanunda ve 2886 sayılı Kanunda yer alan usulden farklı olarak satılan veya bedelsiz ya da süresiz sözleşme yapılan hatlarda faaliyet gösteren kişilerin, toplu taşıma faaliyetleri ve sözleşmeleri iptal edilerek bu madde kapsamına alınırlar. Bu fıkra kapsamında olup bu maddede yer alan usule göre sözleşme imzalamayan kişilerin toplu taşıma faaliyetleri ve sözleşmeleri iptal edilerek bunların bulunduğu hatlar, 15 inci madde ve 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edilir.

(8) Bu madde kapsamında kendileriyle sözleşme imzalanan kişilerden; taahhüdünden vazgeçenler ile mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen ve idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumu devam edenlerin ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatları gelir kaydedilir ve sözleşmeleri feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Bu kişiler hakkında ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar bütün ihalelere katılmaktan

yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmî Gazete'de ilan edilir. Gelir kaydedilen kesin teminat, borca mahsup edilemez.

(9) Bu madde kapsamındaki işlerin üçüncü kişilere gördürülmesi hakkında ve bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 2886 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(10) Bu madde hükümleri, 1/1/2023 tarihinden sonra kurulacak hatlar ve işletmeye başlayacak kişiler için uygulanmaz.

(11) Bu madde hükümleri, 1/1/2023 tarihi itibarıyla minibüs ile ticari taşımacılık yaparken belediye meclisinin kararıyla toplu taşıma sistemine dâhil edilerek toplu taşıma hizmeti gördürülen kişiler bakımından, birinci fıkradaki süreye tabi olmaksızın uygulanır.

(12) Toplu taşıma imtiyaz sözleşmeleri bu madde kapsamı dışındadır.

(13) Bu maddenin uygulanması ile ilgili tereddütleri gidermeye, genel düzenleyici ve yönlendirici işlemler yapmaya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 5- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla umum servis aracı, dolmuş, minibüs, taksi ve benzeri ticari amaçla taşımacılık yapan araç sahiplerine tahsis edilen plakaların satışı ve toplu taşıma hizmeti gördürülenlerden bu Kanunda ve 2886 sayılı Kanunda yer alan usulden farklı olarak satışı yapılan hatlar veya bedelsiz ya da süresiz yapılan sözleşmeler ile ilgili olarak büyükşehir belediyelerinin ve belediyelerin yetkili veya görevli olan sorumluları hakkında konusu suç teşkil etmemek kaydıyla bu işlemler nedeniyle idari veya mali yargılama ve takibat yapılamaz; başlamış olanlar işleminden kaldırılır.”

MADDE 6– Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7– Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.